

BÖLÜM 6

YOĞUN BAKIM HASTALARINDA GASTROİNTESİNAL SİSTEM SORUNLARI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Ülkü SAYGILI DÜZOVA¹

GİRİŞ

Yoğun bakım üniteleri (YBÜ), hayati risk altında olan kişilere, olabilecek en üst düzeyde fayda sağlamak amacıyla kullanılan çok sayıda yaşam destek araç gereçlerin bulunduğu, disiplinler arası bir ekip yaklaşımının zorunlu olduğu bakım merkezleri olarak tanımlanmaktadır. Bu üniteye hastalar zarar görme olasılığı yüksek, genel sağlık durumu stabil olmayan, karmaşık sağlık sorunlarına sahip ve bu nedenle yoğun tedavi ve bakım gereksinimi olan hastalardır. Bu hastalar gerek tıbbi durumlarından gerekse yoğun bakımın doğası gereği belirli riskler altındadırlar. Gastrointestinal sistem sorunları bunlardan birini oluşturmaktadır. Yoğun bakım birimlerinde hayatı tehdit eden kritik hastalıkları olan bireylere en iyi bakımı vermek, tedavi etmek ve desteklemek için kurulmuş, ileri yaşam desteği sağlayabilen gereçlerle donanmış, multidisipliner ekip üyelerinin bulunduğu birimlerdir.¹ Yoğun bakım risklerini engellemek ya da azaltabilmek ise yoğun bakım hemşireliğinin önemli ilkelerinden biridir.

1. GASTROİNTESİNAL SİSTEM KANAMALARI

Gastrointestinal sistem (GİS) kanamaları prevalansı yüksek olması sebebiyle önemli gastrolojik sorunlardan birisidir. GİS kanamaları yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) akut yatış endikasyonlarından birisidir. Literatürde akut GİS kanamasıyla hastaneye başvuruda bulunan hastaların %20'si yoğun bakım takibi gerektirmektedir.² Yoğun bakımda GİS kanaması tanısıyla yatış yapan hastaların dışında var olan bir hastalığın komplikasyonu olarak da karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca hayatı tehdit edici bir patoloji olmakla birlikte mortalite oranı gittikçe artmaktadır.³

¹ Öğr. Gör. Dr., Selçuk Üniversitesi, ulkusaygili@selcuk.edu.tr

- Hastanın nefesini tutarken tüpü nazik bir şekilde çekme
- Drenajın miktarını ölçme ve kayıt etme
- Burunu temizleme, Eldiveleri çıkarma ve elleri yıkama³⁵

KAYNAKLAR

1. Madenoğlu Kıvanç M. Yoğun bakım hemşireliği. İçinde: Karadakovan A, Eti Aslan F, editör. Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Adana: Nobel Kitabevi; 2010
2. Türkoğlu M, Altıntaş D N, İskit TA. Yoğun Bakıma GİS Kanaması Tanısı ile Yatan Hastalar ile Yoğun Bakımda Stres Ülsere Bağlı GİS Kanaması Geçiren Hastaların Karşılaştırılması, Yoğun Bakım Dergisi 3: 63-9 (2010)
3. Rockall TA, Logan RF, Devlin HB, Northfield TC. Risk assessment after acute upper gastrointestinal haemorrhage. Gut 1996; 38: 316-21.
4. Longstreth GF: Epidemiology and outcome of patients hospitalized with acute lower gastrointestinal hemorrhage: A population-based study. Am J Gastroenterol (1997)
5. Coşar A. Gastrointestinal Sistem Kanamaları (İçinde), Şahinoğlu H(ed). Yoğun Bakım Sorunları ve Tedavileri, Nobel Tıp Kitapevleri Ltd. Şti, İstanbul (2011)
6. Onur Ö. GİS Kanamalı Hastaya Yaklaşım, Klinik Gelişim (2008)
7. Gökçe Ö. Gastrintestinal Sistem Kanamaları (İçinde), Sayek İ(ed). Temel Cerrahi, Güneş Kitabevi, Ankara (2004)
8. http://ichastaliklari.uludag.edu.tr/Gastroenteroloji/gastrointestinal_sistem_kanamasi.pdf (Erişim tarihi 10.09.2019)
9. Alkım H, Şaşmaz N. Akut üst gastrointestinal sistem kanaması. Edit: Özden A, Şahin B, Yılmaz U, ve ark. Gastroenteroloji. 2002: 141-48
10. Gulanick M, Myers JL (2007). Gastrointestinal and Digestive Care Plans-Gastrointestinal Bleeding.
11. Şahinoğlu H(ed). Yoğun Bakım Sorunları ve Tedavileri, Nobel Tıp Kitapevleri Ltd. Şti, İstanbul (2011)
12. Woodrow P. Intensive Care Nursing: Gastrointestinal bleeds, 7th Edition, 2006
13. Sarıbeyoğlu K, Pekmezci S. Yoğun bakımda gastrointestinal hemorajiler ve profilaksisi. Türk Yoğun Bakım Dergisi 6; (2) 63-69, 2008
14. Özer S. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(1) 100-107, 2010
15. Akdemir N (2004). Ağız-Ozefagus-Mide Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. (icinde) Akdemir N, Birol L (Ed). İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, 621-635.
16. Birol, L. (2005). Hemşirelik Süreci, Etki Matbaacılık, İzmir. s: 84-285-378-379-380.
17. Akyüz F, Saygılı Ü, Can G ve ark. İçinde Kanser Hastasında Kanıta Dayalı Palyatif Bakım Konsensusu Can G,editor. 2017. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2018.
18. Can G. Onkoloji Hemşireliğinde Kanıta Dayalı Bakım, 2010 İstanbul Konsensusu, Nobel Tıp Kitapevleri Ltd. Şti, İstanbul 2010
19. Dırksen SR, Lewis SM, Heitkemper MM. Medical Surgical Nursing, 2000
20. Gulanick M, Myers JL. Nursing Care Plans: Nursing Diagnosis and Intervention, 8th Edition, 2007
21. Kılıç D. Yoğun bakım ve ishal, Yoğun Bakım Dergisi. 2003, 2 (2); 43-46.
22. Carpenito, L. (2005). Hemşirelik Tanıları El Kitabı, Erdemir, F. (Çvr. Ed.)Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
23. Özen Tok A, Enç N. Kritik hastalıklarda sıvı elektrolit dengesi değişikliklerinde hemşirenin rolü, Kardiyovasküler Hemşirelik Dergisi, 2013;4(5):9-13
24. Terzi B, Kaya N. Yoğun bakım hastasında hemşirelik bakımı. Yoğun Bakım Dergisi 2011; 1: 21-25. Erişim adresi: <http://www.turkhemsirelerderneği.org.tr/hemsirelik-yonetmeligi.aspx> Erişim tarihi: 10.09.2013
25. Akdemir N. Sıvı elektrolit dengesi dengesizlikleri ve hemşirelik bakımı. In: Akdemir N, Birol L.

- İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Genişletilmiş 2. Baskı Ankara. Sistem ofset. 2004
26. Demirel İ, Atalan K, Çakar N. Yoğun bakım ünitesinde sıvı-elektrolit ve asit-baz dengesi. Türkiye Klinikleri J Int Med Sci 2006; 2(18):45
 27. Kaymakçı Ş. Sıvı elektrolit dengesi ve bozuklukları. İçinde: Karadakovan A, Eti Aslan F, editör. Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Adana: Nobel Kitabevi; 2010
 28. Saygılı Ü, Bıçak D, Can G ve ark. İçinde Kansere Hastasında Kanıta Dayalı Palyatif Bakım Konsensusu Can G,editor. 2017. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2018.
 29. Korfalı G. Yoğun bakımda diyare- konstipasyon. Yoğun Bakım Dergisi. 6 (2) 51-55,
 30. Yurdakul İ. Kronik Kabızlık. Türkiye'de Sık Karşılaşılan Hastalıklar İ.Ü Sempozyum Dizisi No.58, 2007: 43-58.
 31. Dikmen Y. Yoğun Bakım Koşullarında Beslenme. Türkiye'de Sık Karşılaşılan Hastalıklar İ.Ü Sempozyum Dizisi No.41, 2004: 103-105
 32. Dervişoğlu A, Malazgirt Z, Yoğun Bakımda Beslenme İle İlişkili Komplikasyonlar. H. Şahinoğlu, editör: Yoğun Bakım Komplikasyonları. 1. Baskı. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2008
 33. Süzer Ö. Total parenteral nütrisyon için klinik bilgiler www.ctf.edu.tr/farma/onersuzer/pdf/tpn (Erişim tarihi 9.09.2013)
 34. Saka B. Yaşlıda klinik nütrisyonu yaklaşım. Ed. Küçükardalı Y, Terekeci H. Yoğun Bakımda Yaşlı Hasta Sorunları. Nobel Tıp Kitabevleri, 2009
 35. Aksoy G, Kanan N, Akyolcu N. Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Aksoy G.(Ed) Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği El Kitabı, Birlik Ofset Ltd Şti. 2011